

Nobeli preemiat taotledes

Ülla Linnamägi – Eesti Arst

Äsja jagati selle aasta Nobeli preemiaid. Sellega seoses meenus aastatetagune lausung äsja teadustööd alustanud noorele „Nobeli preemiat siit tõenäoliselt ei saa, aga ...“. See noor ei mõelnud tookord preemiast, vaid teda huvitas eneseteostus valdkonnas, kus tuleb võib-olla tavapärasest veidi rohkem mõelda. Kas ta oleks pidanud sihina nägema Nobeli preemiat, et elus rohkem saavutada? Siin tekib seos spordiga. Eesti lapsed, kes alustavad sportimist treeningurühmades, ei mõtle tõenäoliselt maailmameistriitlist või olümpiavõidust. Eestist on aga sirgunud nii maailmameistreid kui ka olümpiavõitjaid. Nii mõnedki Eesti muusikud on üle maailma tuntud. Kõik peaks olema võimalik ka teadusmaastikul. Vahe on selles, et spordis ja muusikas sõltub palju üksikisiku eeldustest ja tahtest, teadussaavutus on aga tavapäraselt meeskonnatöö.

Selle aasta meditsiinivaldkonna nobelistid tegutsevad maailma kuulsamates ülikoolides. Neil on olnud võimalik moodustada sõltumatud teadusrühmad eesmärgiga teha seda, mida tahavad, et tõestada oma hüpoteese. Sama eesmärgi nimel töötab palju teadlasi. Eesti teadlaskond ei ole rohkearvuline, eriti väikesed on kliiniliste erialade juures asuvad teadusgrupid. Kas oleks utoopiline tahta, et kõik Eesti arstiteadlased ühe eesmärgi nimel töötades ja selleks kogu teadusraha ühiselt kasutades võiksid jõuda avastuseni, mis väärrib Nobeli preemiat? Selle aasta nobelistid olid ju mitmelt arstlikult erialalt: nefroloog, geneetik, onkoloog.

Lühidalt kokku võttes näitavad nende uurimistööd, kuidas keharakud tunnetavad hapnikusisaldust, kuidas reageerivad selle vähesusele ja mis on selle teadmise praktilised rakendusvõimalused. Laiemas vaates on nende töö avardanud arusaama, kuidas kohaneda muutustega. Teoreetiliselt võiksime ju ka meie kohaneda ja jõud

ühendada, praktiliselt näib olevat aga liiga palju takistusi.

Oktoobris toimusid arstiteaduskonna päevad, kus teemakonverents oli personaalse meditsiini teemal. Üheks käsitletud põhivaldkonnaks oli geneetika, vaadatuna mitme tahu alt. Oskusteave ja suured andmebaasid on meil olemas. Konverentsil jäi kõrva auditooriumist esitatud küsimus – kas võiksime mõelda Tartu Ülikooli kliinilise geneetika keskuse ja geenivaramu ühendamisest. Vastusena kõlas, et me liigume selle poole.

Arstiteaduskonna päevade teesikogumikku lugedes jäi silma, et umbes veerandil teesidest – 24 korral – oli autori töökohana mainitud Ida-Tallinna Keskhaiglat. See näitab, kuidas haigla väärtustab teadustööd ja motiveerib arste oma tööd analüüsima. Põhja-Eesti Regionaalhaiglat oli nimetatud teesivihikus neljal korral, Lääne-Tallinna Keskhaiglat kahel korral. Millest nii suur erinevus, on keeruline arvata. Ideaalpildis võiks olla ju nii, et teadustööd väärtustades panustatakse kollektiivi paremasse sünteesi- ja analüüsivõimesse. Ja jällegi meenub märksõnana meeskonnatöö. Naiivseks unistuseks vist jääbki, et „kui kõik Eesti haiglad koos ...“.

Umbes kolmandikul arstiteaduskonna teaduskonverentsile esitatud teesidel oli esimeseks autoriks tudeng. See annab usku ja lootust, et väikese riigi rahvusülikoolist võiks õige tegutsemise korral sirguda ka kõrgeimat teaduspreemiat vääriiv meeskond. Et tulemusi saavutada, tuleb alustada varakult, nii nagu on muusikas ja spordiski. Tõeline õpetaja oskab õpilasest välja tuua tema anded. Kui hoiame laeva õigel kursil, siis anname järgmistele põlvkondadele võimaluse. Loodan et suudame säilitada akadeemilisuse ja elujõu, mille eelkäinud õppejõudude põlvkonnad on praegustele edasi andnud.

Ülla Linnamägi